

مجمع تشخیص مصلحت نظام در گذر زمان

تهران - ایرنا - حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی امروز (دوشنبه) در حکمی آیت الله سید محمود هاشمی شاهرودی را به ریاست و محسن رضائی را به دبیری مجمع تشخیص مصلحت برای یک دوره پنج ساله منصوب کردند.

کد خبر: ۸۲۶۳۱۶۱۶ | تاریخ خبر: ۱۳۹۶/۰۵/۲۳ - ۱۸:۹

به گزارش خبرنگار سیاسی ایرنا، اعضای دوره ششم مجمع تشخیص مصلحت نظام در اسفند ماه سال ۹۰ با حکم رهبر معظم انقلاب انتخاب شده بودند و امروز ۲۳ مرداد ماه ۱۳۹۶ نیز ایشان در حکمی افراد جدید عضو این مجمع را انتخاب و بر ضرورت برخی تغییرات ساختاری در این مجمع تاکید کردند.

در حکم حضرت آیت الله خامنه‌ای آمده است:

اکنون با آغاز دوره جدید این نهاد، به حکم تجربه‌های ارزنده‌ی موجود، تغییراتی در ساختار و محتوا ضروری می‌نماید که عمدتاً عبارت است از:

- سامان بخشیدن به مجموعه‌ی سیاست‌های کلی و بازنگری در عناوین و نیز در فرآیند تعیین و تنظیم آن.
- سامان بخشیدن به مسأله‌ی نظارت بر اجرای سیاست‌ها.
- ساز و کار لازم برای ارزیابی کارآمدی و اثربخشی سیاست‌ها.
- ایجاد انسجام کامل در ساختار تشکیلاتی و مدیریتی و تمرکز برنامه‌ها بر اساس آئین‌نامه‌ی مصوب.
- چابک‌سازی تشکیلات و حذف بخش‌های موازی و غیر ضرور.

فرمان تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام را باید یکی از فرامین ارزشمند امام خمینی (ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی در سال ۱۳۶۶ و در اواخر عمر مبارک ایشان ذکر کرد.

امام (ره) در این مقطع از تشکیل نظام اسلامی در ایران بر اساس تدبیری تصمیم به ایجاد نهادی با عنوان مجمع تشخیص مصلحت نظام کردند تا بتوان در آن اختلافات پیش آمده بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان را حل کرده و همچنین جایگاهی برای ارایه مشاوره‌های لازم به رهبری در امور محوله باشد.

مجمع مزبور از نهادهای مهم نظام جمهوری اسلامی ایران است که به فرمان امام خمینی (ره) در ساختار حقوقی آن قرار گرفت و بعدها در بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۸ رسماً در برخی از اصول آن گنجانده شد.

در اصل ۱۱۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آمده است:

مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تأمین نکند و مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می‌دهد و سایر وظایفی که در این قانون ذکر شده است به دستور رهبری تشکیل می‌شود. اعضای ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید. مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضا تهیه و تصویب و به تایید مقام رهبری خواهد رسید.

همچنین بر اساس بند هشتم اصل ۱۱۰ قانون اساسی «حل معضلات نظام که از طریق عادی قابل حل نیست از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام» صورت می‌گیرد.

این وظیفه در راستای برون رفت از مشکلات و معضلاتی است که راه حل قانونی ندارد و از طرفی سیر مسیر قانونی باعث فوت وقت و لطمه به منافع و مصالح نظام می‌گردد. در این موارد با تشخیص و ارجاع رهبر معظم انقلاب، مجمع به طور فوق العاده و فوری تشکیل جلسه داده و به بررسی موضوع و تصمیم مقتضی اقدام می‌کند.

بر اساس اصل ۱۷۷ قانون اساسی نیز اعضای ثابت مجمع تشخیص مصلحت نظام در شورای بازنگری قانون اساسی عضویت دارند. تعداد اعضای این مجمع در گذشته ۴۴ نفر ثابت و یک نفر میهمان متناسب با موضوع هر جلسه بود که در دوره جدید به ۴۹ نفر و دو میهمان (وزیر و رئیس کمیسیون مجلس مربوط به موضوع مورد بحث) تغییر کرده است که اعضای ثابت هر ۵ سال و از طریق حکم رهبر معظم انقلاب اسلامی انتخاب می‌شوند.

در میان اسامی اعضای جدید (دوره هفتم) می‌توان به احمد توکلی، سیدمحمد صدر، محمدباقر قالیباف، سیدمحمد میرمحمدی، ابراهیم ریسی و محسن مجتهد شبستری اشاره کرد.

آیت الله هاشمی رفسنجانی، حبیب الله عسگراولادی، عباس واعظ طبسی، غلامرضا رضوانی و حسن حبیبی اعضای بودند که در میانه سال‌های دوره ششم مجمع تشخیص مصلحت نظام مرحوم شدند.

حبیبی در ۱۲ بهمن ۱۳۹۱، عسگراولادی در ۱۴ آبان ۱۳۹۲، غلامرضا رضوانی در ۲۱ فروردین سال ۱۳۹۲، آیت الله واعظ طبسی در ۱۴ اسفند ۱۳۹۴ و نیز آیت الله هاشمی رفسنجانی در ۱۹ دی ۱۳۹۵ از اعضای مجمع در دوره ششم بودند که در این دوره از دنیا رفتند.

ریاست مجمع مزبور از ابتدای تأسیس رسمی آن در ۱۸ بهمن ۱۳۶۶ تا ۱۹ دی ۱۳۹۵ بر عهده هاشمی رفسنجانی بود که با ارتحال وی و با حکم امروز رهبر معظم انقلاب اسلامی این سمت به آیت الله هاشمی شاهرودی سپرده شد. آیت الله محمود هاشمی شاهرودی ریاست بر قوه قضاییه (دو دوره)، عضو فقیه شورای نگهبان و رییس کنونی هیات عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه را در کارنامه خود دارد. اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام هر ۵ سال انتخاب می شوند و پس از ارتحال آیت الله هاشمی رفسنجانی ریاست این نهاد به صورت موقت برعهده آیت الله موحدی کرمانی قرار گرفت. تفاوت دوره جدید (هفتم) با دوره قبل در این است که روسای قوای مجریه و مقننه که در دوره قبل دارای جایگاه حقیقی و حقوقی بودند، در دوره جدید فقط دارای جایگاه حقوقی شدند و البته آیت الله جنتی و آیت الله هاشمی شاهرودی همچنان جایگاه حقیقی و حقوقی خود را در دوره جدید مجمع تشخیص مصلحت نظام حفظ کردند. سردار سرلشکر پاسدار حسن فیروز آبادی نیز که در دوره قبل به عنوان رییس ستاد کل نیروهای مسلح و محمود احمدی نژاد به عنوان رییس جمهوری وقت که هم به عنوان فردی حقیقی و هم حقوقی در مجمع حضور داشتند در دوره جدید جایگاهشان فقط افراد حقیقی شده است. غلامرضا رضوانی یکی از اعضای فقهای شورای نگهبان بود که در میانه دوره قبل و در سال ۹۲ چشم از جهان فروبست و در دوره هفتم جایگاه خود را به حجت الاسلام نسب زنده دار یکی دیگر از فقهای شورای نگهبان واگذار کرده است.

اعضای ادوار مختلف مجمع تشخیص مصلحت نظام در شش دوره قبل و از زمان تشکیل آن به شرح زیر است:

** دوره اول

دوره اول مجمع تشخیص مصلحت نظام از ۱۸ بهمن ۱۳۶۶ تا سال ۱۳۶۸ بود که نخستین اعضای مجمع عبارت بودند از حضرت آیت الله خامنه‌ای، آیات، حجج اسلام و آقایان هاشمی رفسنجانی، سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، محمدرضا توسلی، محمد موسوی خوئینی‌ها، سید احمد خمینی، میرحسین موسوی و اعضای شورای نگهبان قانون اساسی که ریاست آن برعهده هاشمی رفسنجانی بود.

** دوره دوم

دوره دوم فعالیت مجمع مزبور نیز از ۱۲ مهر ماه سال ۱۳۶۸ آغاز و تا اسفند ماه سال ۱۳۷۵ (آغاز رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای) به مدت ۵ سال ادامه داشت که پیش نیاز تشکیل دوره جدید آن تغییر در بندهای ۱۱۱، ۱۱۰، ۱۱۲ و ۱۷۷ قانون اساسی بود که با فرمان حضرت امام خمینی (ره) و در زمان آغاز رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای انجام شد. اعضای حاضر در این دوره عبارت بودند از رؤسای قوای سه گانه، فقهای شورای نگهبان، وزیر مربوطه، رئیس کمیسیون مربوطه در مجلس شورای اسلامی، آیات، حجج اسلام و آقایان مهدوی کنی، یوسف صانعی، احمد خمینی، موسوی خوئینی، موحدی کرمانی، حسن صانعی، توسلی، عبدالله نوری و میرحسین موسوی که از این دوره هاشمی رفسنجانی با حفظ سمت ریاست جمهوری وقت به عنوان رئیس مجمع نیز انتخاب شد.

** دوره سوم

اعضای دوره سوم مجمع تشخیص مصلحت که از ۲۷ اسفند ماه سال ۱۳۷۵ انتخاب شدند نیز شامل رؤسای قوای سه گانه، فقهای شورای نگهبان، وزیر مربوطه، رئیس کمیسیون مربوطه در مجلس به عنوان اعضای حقوقی و آیات، حجج اسلام و آقایان هاشمی رفسنجانی، مهدوی کنی، امینی نجف آبادی، واعظ طبسی، جنتی، امامی کاشانی، موحدی کرمانی، حسن حبیبی، میرحسین موسوی، ولایتی، محمدی ری شهری، حسن صانعی، روحانی، موسوی خوئینی‌ها، عسکراولادی، دری نجف آبادی، علی لاریجانی، سید مصطفی میرسلیم، توسلی محلاتی، عبدالله نوری، مرتضی نبوی، فیروز آبادی، غلامرضا آقازاده، بیژن نامدار زنگنه، محمد هاشمی، محسن نوربخش بودند که از ۲۷ اسفند ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۰ این دوره ادامه داشت و با افزایش اعضای مجمع همراه بود.

** دوره چهارم

دوره چهارم این مجمع نیز از سال ۱۳۸۰ آغاز شد و به مدت ۵ سال به فعالیت پرداخت. اعضای این دوره عبارت بودند از رؤسای قوای سه گانه، فقهای شورای نگهبان، وزیر مربوطه، رئیس کمیسیون مربوطه در مجلس شورای اسلامی، آیات، حجج اسلام و آقایان هاشمی رفسنجانی، ابراهیم امینی نجف آبادی، واعظ طبسی، جنتی، امامی کاشانی، توسلی، موحدی کرمانی، ناطق نوری، مجید انصاری، ری شهری، حبیبی، ولایتی، روحانی، عسکراولادی، دری نجف آبادی، میرحسین موسوی، مهدی کروبی، علی لاریجانی، رضایی، میرسلیم، مرتضی نبوی، فیروز آبادی، آقازاده، نامدار زنگنه، محمد هاشمی، محمدرضا عارف، حداد عادل، حسین مظفر، محمدرضا باهنر و محمد جواد ایروانی.

** دوره پنجم

دوره پنجم مجمع نیز از هشتم اسفند ماه سال ۱۳۸۵ تا ۱۳ اسفند ۱۳۹۰ فعال بود. در حکم رهبر معظم انقلاب به آیت الله هاشمی رفسنجانی در این دوره وی به عنوان رییس و رؤسای سه قوه، فقهای شورای نگهبان، وزیر یا رئیس دستگاهی که موضوع مورد بحث، به آن دستگاه مربوط است، رئیس کمیسیون متناسب با موضوع بحث از مجلس شورای اسلامی و آیات، حجج اسلام و آقایان جنتی، واعظ طبسی، امینی نجف آبادی، حداد عادل، امامی کاشانی، موحدی کرمانی، حبیبی، موسوی، ولایتی، دری نجف آبادی، ری شهری، حسن صانعی، روحانی، عسکراولادی، لاریجانی، باهنر، انصاری، میرسلیم، توسلی محلاتی، سیدمرتضی نبوی، ناطق نوری، فیروز آبادی، آقازاده، نامدار زنگنه، رضایی، مظفر، محمد هاشمی، عارف، ایروانی، پرویز داودی، محسنی اژه ای، آقا محمدی، محمد فروزنده و داود دانش جعفری انتخاب شدند.

به اعضای این دوره علاوه بر نفرات حقیقی و حقوقی دوره‌های قبل، افراد دیگری نیز اضافه شدند که عبارت بودند از هاشمی شاهرودی، داودی، محسنی اژه‌ای، آقامحمدی، فروزنده و دانش جعفری.

** دوره ششم

اعضای دوره ششم مجمع از تاریخ ۲۴ اسفند ۱۳۹۰ و به مدت ۵ سال انتخاب شده‌اند که علاوه بر اعضای حقوقی پیشین آیات، حجج اسلام و آقایان هاشمی رفسنجانی، جنتی، واعظ طبسی، امینی نجف آبادی، هاشمی شاهرودی، موحدی کرمانی، ناطق نوری، حسن صانعی، روحانی، دری نجف آبادی، محسنی اژه‌ای، محمود محمدی عراقی، غلامرضا مصباحی مقدم، انصاری، آقا زاده، آقا محمدی، ایروانی، باهنر، حداد عادل، حبیبی، دانش جعفری، داودی، رضایی، محمدحسین صفارهرندی، عسگراولادی، عارف، فروزنده، فیروزآبادی، لاریجانی، مظفر، حسین محمدی، میرسلیم، سیدمرتضی نبوی، ولایتی، صادق واعظ زاده، احمد وحیدی منصوب شدند.

سیام**۳*۹۱۰۳*۱۴۳۶* گزارش از: حمید شهرداری* انتشار: داود پورصحت*

انتهای پیام /*